

EERSTE
BESTUURSRAPPORTAGE
2023

(1^E BERAP 2023)

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
Ontwikkelingen en maatregelen programma's	3
Financiële rapportage - Algemeen	6
Financiële rapportage - Programma's	7
Belastingopbrengsten	8
Dividend	9
Samenvatting	9
Investerings	10
Risico's en onzekerheden.....	10

INLEIDING

Voor u ligt de eerste bestuursrapportage 2023. Met deze rapportage informeren wij u over de voortgang van de programmamaatregelen, de financiële stand van zaken en de risico's waar ons waterschap mee te maken heeft. In de eerste bestuursrapportage wordt op basis van de ervaringen uit de eerste vier maanden een doorkijk naar het einde van het jaar gemaakt. In het najaar volgt de tweede bestuursrapportage, waarbij de eerste acht maanden van het jaar als basis worden gebruikt.

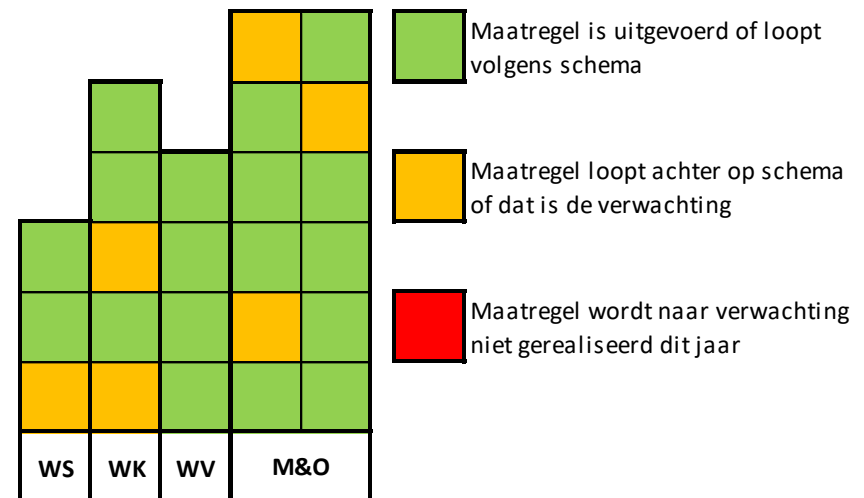
Zoals gebruikelijk wordt de eerste bestuursrapportage in de vorm van een rapport met een bijlage opgesteld. In de rapportage staan de bestuurlijk relevante ontwikkelingen centraal. In de bijlage is een toelichting op de voortgang van de maatregelen opgenomen.

In de verordening financieel beleid en beheer en het delegatiebesluit van WDODelta is vastgelegd dat het DB het budget van een programma met maximaal 5% mag overschrijden, mits dit past binnen het vastgestelde beleid en het totale resultaat niet meer dan € 1 miljoen ongunstiger wordt dan begroot. Bij deze bestuursrapportage hebben we te maken met een kostenverschuiving in de tijd vanwege Software-as-a-Service(SaaS)-applicaties van € 3,2 miljoen. Voorheen werd dit geactiveerd en in vijf jaar afgeschreven. Vanwege vernieuwde verslaggevingsrichtlijnen moeten wij deze kosten in één keer als last nemen. Omdat dit het programma Maatschappij & Organisatie met meer dan 5% overschrijdt en het exploitatieresultaat met meer dan € 1 miljoen benadeelt, is er bij deze bestuursrapportage ook een begrotingswijziging gevoegd.

ONTWIKKELINGEN EN MAATREGELEN PROGRAMMA'S

In de begroting 2023 zijn maatregelen opgenomen om de doelen van ons waterschap te kunnen realiseren. Deze doelen hebben betrekking op onze primaire taken voor voldoende water, schoon water en waterveiligheid en in het programma Maatschappij & Organisatie zijn doelen opgenomen om deze primaire processen te faciliteren. De voortgang van deze maatregelen uit de programma-begroting zijn via het stoplichtmodel uitgevraagd. In de rapportage wordt een overzicht gegeven van de voortgang. De toelichting op alle maatregelen kunt u vinden in de bijlage bij deze bestuursrapportage.

De volgende grafiek zijn de uitkomsten weergegeven. Van de 24 maatregelen scoren er 18 groen en 6 oranje.

Watersysteem

Het waterschap WDODelta is nauw betrokken bij verschillende omgevingsprocessen en werkt aan een beheersbaar en betaalbaar watersysteem. Er is gewerkt aan een bestuurlijke position paper ten behoeve van inbreng in de PPLG's van Overijssel en Drenthe. Daarnaast wordt er gewerkt aan de actualisatie van de Nota Peilbeheer.

Het Water-Op-Maat programma (WOM) vormt de basis voor het bereiken van de doelen van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), de Kaderrichtlijn Water (KRW), Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON) en de actualisatie van de peilbesluiten. Binnen WOM zijn verschillende projecten gepland met maatregelen voor het inrichten van ons watersysteem. We verwachten een deel van de beoogde maatregelen van WOM voor 2027 te kunnen uitvoeren, maar op basis van de huidige inzichten zal een deel van de Kaderrichtlijn Water (KRW) niet gerealiseerd kunnen worden. Dit risico wordt voornamelijk veroorzaakt door het ontbreken van de benodigde grondposities en vertraging in de oplevering van hydrologische modelberekeningen. Met betrekking tot de WOM-projecten die nauw verbonden zijn met het behalen van de doelen van het NBW, wordt momenteel gewerkt aan een bestuursvoorstel om nieuwe NBW-projecten voorlopig niet te starten. Dit komt door het verhoogde risico van desinvesteringen in relatie tot het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

Waterketen

Vanwege de toenemende complexiteit, toename in woningbouw en aangescherpte wetgeving werken we dit jaar aan de totstandkoming van een visie op de waterketen voor 2050. Daarmee spelen we in op de uitdagingen die de komende jaren op ons afkomen. Na de zomer 2023 zal het AB worden geïnformeerd over de voortgang.

Binnen het programma Waterketen zijn er twee maatregelen die oranje scoren in de voortgang. De eerste betreffen de aanpassingen die nodig zijn op rwzi Echten om het afvalwater van zuivelfabriek Fagé te kunnen ontvangen. De voorbereidingen voor de komst van het afvalwater zijn gestart en conform planning is in

Q2 het definitieve ontwerp van het zandfilter gereed. Hiernaast loopt er een verkenning om te onderzoeken welke maatregel(en) verder genomen moeten worden, om te voldoen aan de recente ontwikkelingen op het vlak van wet- en regelgeving. Volgens planning biedt de verkenning eind 2023 uitkomst. Daarna kan binnen het AB besluitvorming plaatsvinden over beoogde uitvoeringskosten van het totaal aan maatregelen, waarbij de verwachting is dat deze hoger zijn dan het eind 2021 verstrekte uitvoeringskrediet.

Op rwzi Echten wordt dit jaar hard gewerkt aan de nieuwe sliblijn Echten (slibgistingsinstallatie en groengasinstallatie). Dit project loopt op schema en in Q2 start de daadwerkelijke realisatie van de nieuwe sliblijn Echten. Hiervoor is op 2 maart 2023 een belangrijke mijlpaal bereikt: het tekenen van het realisatiecontract met de bouwcombinatie. Inmiddels lopen de voorbereidingen om gesteld te staan voor onze beheer- en verkooptaken op moment van feitelijke oplevering medio 2025. Het contract voor beheer en onderhoud voor de GroenGas-installatie is 24 april 2023 ondertekend. Parallel is een start gemaakt met de aanbestedingsstrategie voor de CO2 afvanginstallatie. Hiervoor wordt omstreeks eind dit jaar een uitvoeringskrediet aangevraagd.

Het tweede project dat oranje scoort is de Smart Energy Hub waar we voornemens zijn een installatie te realiseren op de rwzi Hessenpoort waarmee het waterschap en partner H2GO vanaf 2024 energie kunnen omzetten naar waterstof, warmte en zuurstof. De zuurstof zal worden gebruikt in het zuiveringsproces. De businesscase van het project staat onder druk vanwege de sterk gestegen prijzen van energie en materiaal. Daarnaast zijn er lange levertijden van de benodigde onderdelen. Uiterlijk medio 2023 moet er duidelijkheid zijn over de haalbaarheid van het project.

Aanvullend wordt er binnen het programma Waterketen gewerkt aan de Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie (OAS) voor zuiveringskring Zwolle, welke conform planning start in Q2. Ook is er een pilot in voorbereiding voor data-gedreven sturing op de rwzi. Het is de verwachting dat in Q2 duidelijk wordt welke rwzi het meest kansrijk is om een pilot uit te voeren.

Waterveiligheid

Het programma Waterveiligheid heeft verschillende maatregelen genomen om de waterveiligheid te waarborgen. Een nieuw veiligheidsbeeld is in Q4 2022 gereed gekomen en gebruikt als basis voor de actualisatie van het HWBP programma. Een geactualiseerde HWBP-programmering is eind mei ingediend bij de programma-directie van het HWBP. We hebben een voorlopig programma ingediend met daarbij de voorwaarde dat er een oplossing komt voor de kosten van voorfinanciering. De zeer sterk oplopende kosten voor de (voor)financiering van projecten, markt- en grondstofprijzen geven reden tot zorg als het gaat over een betaalbare (en daarmee toekomstbestendige) waterveiligheid in ons werkgebied.

In 2022 zijn bouwstenen ontwikkeld om de potentiële scope-reductie binnen HWBP projecten inzichtelijk te maken. De mogelijkheden voor scope-reductie worden voortaan structureel meegenomen in de Onderzoeks- en Innovatieagenda (O&I).

Voor de toetsing van regionale keringen in Overijssel en Drenthe worden afzonderlijke plannen van aanpak opgesteld. De toetsing in Overijssel wordt dit jaar vastgesteld en in Drenthe in 2024.

Maatschappij & Organisatie

Voor het programma Maatschappij lopen de meeste maatregelen op schema. Uitzonder hierop zijn: 1. de realisatie van de windturbine op rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) Kampen en 2. versterken van de nationale en Europese subsidie/fondsenwerving.

Vanuit het in 2022 bereikte doel elektriciteit neutraal wordt, conform het vastgestelde beleidskader Duurzaam DOEN 2022, de komende jaren verder geïnvesteerd om de doelstelling 2030 energieneutraal te bereiken. De windturbine op rwzi Kampen zal hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Bij de Raad van State is beroep aangetekend tegen de omgevingsvergunning van de windturbine. Dit levert naar verwachting vertraging op van een jaar. Dit voorjaar worden er scenario's opgesteld om voorbereid te zijn op verschillende ontwikkelingen.

De meeste maatregelen van Organisatie lopen op schema. De verkiezingen zijn gehouden met een bovengemiddeld opkomstpercentage, de wettelijke invoering van de Rekenkamer ligt op schema en diverse innovatieve projecten rondom digitale transformatie zijn succesvol geïmplementeerd (zoals de beregeningsapp) of worden als pilot opgepakt. De voorbereidingen voor een klanttevredenheids-onderzoek, te houden eind 2023, zijn gestart en de maatregelen voor BIO (I-veiligheid) lopen voor het grootste deel op schema. Het onderdeel fysieke toegangsbeveiliging is ook opgestart, maar de uitvoering hiervan zal deels doorlopen naar medio 2024.

FINANCIËLE RAPPORTAGE - ALGEMEEN

Er is een aantal ontwikkelingen die meerdere programma's raken. Dit kan gaan om ontwikkelingen waar meerdere programma's financieel door geraakt worden of om verschuivingen tussen de programma's onderling. Deze voordelen (V) en nadelen (N) leveren gezamenlijk een voordeel op van € 90K (K = x € 1.000).

Kapitaallasten - afschrijvingen (V € 426K)

Conform het afschrijvingsbeleid van WDODelta worden projecten in het jaar na afronding in afschrijving genomen. Wanneer projecten eerder of later dan verwacht worden opgeleverd, is dit van invloed op de hoogte van de kapitaallasten in het lopende jaar. Voor boekjaar 2023 leidt dit tot een voordeel van € 426K. Dit is als volgt verdeeld over de programma's:

- Watersysteem: N € 128K

Een aantal deelgebieden van Waterschapszorg is eerder opgeleverd dan gepland. Dit betekent dat een deel van de afschrijvingen een jaar naar voren schuift.

- Waterketen: N € 53K

Dit betreffen diverse kleine afwijkingen.

- Waterveiligheid: V € 419K

De planuitwerking van een aantal HWBP-projecten wordt later opgeleverd dan waar vanuit was gegaan. Dit betekent dat een deel van de kapitaallasten een jaar naar achteren opschuift.

- Maatschappij & Organisatie: V € 188K

Vanwege een nieuwe verslaggevingsrichtlijn mag de aanschaf en implementatie van SaaS-oplossingen (software die werkt vanuit de cloud) niet meer geactiveerd worden (zie ook de toelichting bij programma Maatschappij & Organisatie). Bij het sluiten van boekjaar 2022 is daarom de activering van de financiële bedrijfsapplicatie (AllSolutions) volledig afgeboekt. Hiermee vervalt ook de afschrijvingslast in 2023 en verder.

Kapitaallasten - rente (N € 64K)

Vanwege een toename van de financieringsbehoefte van WDODelta en een stijging van de rente op geldleningen, verwachten we nu een nadeel van € 832K op de rentelasten. Dit nadeel wordt gedempt door het activeren van rente tijdens de realisatie van (bouw)projecten. Het AB heeft ervoor gekozen om de bouwrente van HWBP-project Stadsdijken te activeren. Dit leidt voor 2023 tot een voordeel van € 768K. Per saldo vormt dit een nadeel van € 64K.

CAO 2023 en pensioenpremies (N € 392K)

Bij het opstellen van begroting 2023 is uitgegaan van een indexatie van de personele budgetten van 5%. De belangrijkste afspraken in de nieuwe CAO voor de waterschappen zijn een loonstijging van € 125 en 2,5% per 1 januari 2023 en een stijging van 2,5% per 1 juli. Dit leidt tot een verwacht nadeel van ca. € 900K.

In de begroting is rekening gehouden met een stijging van de pensioenpremies van 2%. Dit blijkt in 2023 lager uit te vallen, namelijk 1,56%, en levert daarmee een voordeel op van € 508K.

Energie (V € 245K)

Bij het opstellen van de begroting moest nog ca. 10% van het stroomvolume worden ingekocht. Dit is tegen een lager tarief ingekocht dan verwacht. Anderzijds zijn met name de netbeheerkosten fors hoger geworden. Per saldo betekent dit een nadeel van € 130K.

Op de kosten van gas verwachten we een voordeel van € 375K. Bij het opstellen van de begroting was de verwachting dat het gascontract opnieuw aanbesteed zou moeten worden tegen de destijds geldende (hoge) marktprijs; omdat onze leverancier in Russisch eigendom was en dus onder de sancties viel. Inmiddels is de gasleverancier in Duits eigendom gekomen en kan het bestaande contract doorlopen.

Meerkosten Aqualysis (N € 125K)

Bij het aanbieden van begroting 2023 van Aqualysis is aangegeven dat er een begrotingswijziging zou kunnen volgen als gevolg van het afronden van de strategische herijking. Hierin zouden dan ook de financiële consequenties van de op dat moment nog af te sluiten CAO's (2022 en 2023) en verhoogde inflatie meegenomen worden. Dit betekent voor 2023 € 125K aan meerkosten. De concept-begrotingswijziging 2023 Aqualysis zal worden aangeboden in de AB-vergadering van 27 juni 2023.

FINANCIËLE RAPPORTAGE - PROGRAMMA'S

Naast de eerder genoemde programma-overstijgende afwijkingen hebben we in deze bestuursrapportage ook te maken met een aantal afwijkingen binnen de programma's. Deze leveren gezamenlijk een nadeel op van € 3.075K op. Het gaat om de volgende afwijkingen:

Programma Watersysteem

Er zijn op dit moment geen programma-specifieke afwijkingen te melden.

Programma Waterketen

Correctie indexering slib (V € 300K)

Eind vorig jaar was er veel onzekerheid over de beschikbaarheid en prijsontwikkeling voor slib. Inmiddels blijkt dat we een te hoge indexatie hebben aangehouden. Dit levert een voordeel op van € 300K.

Programma Waterveiligheid

Er zijn op dit moment geen programma-specifieke afwijkingen te melden.

Programma Maatschappij & Organisatie

Extra kosten als gevolg van niet activeren SaaS (N € 3.225K)

Net als veel andere organisaties heeft ook ons waterschap sinds enige tijd het beleid dat bedrijfsapplicaties in principe niet meer op eigen servers staan, maar extern in de cloud bij softwareleveranciers. Dergelijke applicaties worden ook wel SaaS-oplossingen genoemd (Software as a Service). Recentelijk is duidelijk geworden dat waterschappen de kosten van SaaS-oplossingen niet meer mogen activeren. Dit betekent dat we de kosten van aanschaf en implementatie van nieuwe software in één keer binnen de lopende begroting moeten opnemen. Voor 2023 gaat dit om een bedrag van € 3.225K.

Extra kosten werving (N € 150K)

In de huidige arbeidsmarkt zijn extra inspanningen nodig voor werving en selectie van personeel. De wervingscampagne “Daar komt meer bij kijken” krijgt een vervolg in 2023 en er worden een nieuwe secretaris-directeur en een directeur bedrijfsvoering geworven. Dit leidt tot een verwacht nadeel van € 150K.

Bijgestelde begroting Het Waterschapshuis 2023 (N € 100K)

In de AB-vergadering van 7 maart 2023 is ingestemd met de bijgestelde begroting van Het Waterschapshuis. Conform het voorstel wordt een nadeel verwacht van € 100K.

Voorzieningen pensioen en wachtgeld (voormalig) bestuurders

Voor de uitkering van pensioen en wachtgeld aan voormalig bestuurders zijn twee voorzieningen gevormd. Bij wisseling van DB-leden betekent dit dat er middelen moeten worden toegevoegd aan de pensioenvoorziening in het kader van het aantreden van een nieuw DB-lid en dat er middelen moeten worden toegevoegd aan de wachtgeld-voorziening in het kader van het aftreden van een oud DB-lid. Vanwege de nieuwe coalitie is de verwachting dat dit jaar extra moet worden toegevoegd aan deze voorzieningen. De omvang van deze dotaties zijn op dit moment nog niet bekend.

BELASTINGOPBRENGSTEN

Bij de Zuiveringsheffing wordt op basis van de aanslaglegging en de geactualiseerde verwachtingen een geringe lagere opbrengst verwacht.

Bij de Watersysteemheffing wordt een extra opbrengst verwacht, met name bij “gebouwd binnendijs”. In de begroting waren we uitgegaan van een gemiddelde waardeverhoging van 13,5%. Deze stijging komt naar verwachting hoger uit en zal in de buurt van de 15,5% komen te liggen.

De afrekeningen over de oude belastingjaren (2021-2019) laten een wisselend beeld zien. Met name veroorzaakt doordat de definitieve cijfers qua vervuilingseenheden (vanwege de COVID-19 periode) vaker positiever uitvielen dan door ons ingeschat.

Bij de besluitvorming rond de wijziging van het kwijtscheldingsbeleid is ingeschat dat deze verruiming tot € 100K aan minder belastingopbrengsten zou kunnen leiden. De eerste periode van 2023 levert echter nog te weinig informatie op om al een inschatting voor het uiteindelijke voor- of nadeel voor wat betreft het kwijtscheldingsbeleid (breed) over heel 2023 te kunnen maken. In de tweede bestuursrapportage kan deze prognose wel worden afgegeven. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een verwacht nadeel van € 100K.

bedragen * € 1.000	Zuiveringsheffing	Watersysteemheffing
2023	-87	648
2022	84	-1
2021	88	-25
2020	6	-3
Totaal	V 91	V 619

DIVIDEND

De Nederlandse WaterschapsBank meldt in haar persbericht over de jaarcijfers 2022 dat er dankzij een beter renteresultaat en een lagere bankenbelasting de winst op een hoger niveau uitgekomen is ten opzichte van 2021: € 143 miljoen ten opzichte van € 121 miljoen. Ze hebben het voornemen om van de nettowinst € 60 miljoen als dividend beschikbaar te stellen aan de aandeelhouders. Dat is 20% meer dan in 2022. Dat levert ten opzichte van onze raming in de begroting een extra voordeel op van € 204K (zuivering € 26K en watersysteem € 178K).

Sinds 2022 heeft het waterschap 49% van de aandelen van het drijvende Zonnepark De Mussels in Beilen in handen. Dit jaar wordt een dividenduitkering van € 600K verwacht. Deze opbrengst was niet voorzien in de begroting.

SAMENVATTING

Onderstaande tabel geeft de uitkomsten per onderdeel weer, waarbij de financiële gevolgen van het cao-akkoord en de kapitaallasten zijn verdeeld over de verschillende onderdelen. Een minbedrag betreft een voordeel.

bedragen * € 1.000,-	Begroting	Berap I
Lasten		
Watersysteem	56.070	56.383
Waterketen	45.099	44.812
Waterveiligheid	15.132	14.029
Maatschappij & Organisatie	38.732	42.794
Totaal lasten	155.033	158.018
Baten		
Watersysteem	-1.450	-1.450
Waterketen	-1.963	-1.963
Waterveiligheid	-288	-288
Maatschappij & Organisatie	-716	-716
Totaal baten	-4.417	-4.417
Onvoorzien	-	-
Totaal programma's	150.616	153.601
Belastingopbrengst	-139.816	-140.426
Dividend	-2.300	-3.104
Totaal opbrengsten	-142.116	-143.530
Saldo (benodigde onttrekking reserve)	8.500	10.071
<i>Nadeel t.o.v. begroting</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>1.571</i>

INVESTERINGEN

Administratieve wijziging opheffen knelpunten waterbeheer

Samen met provincie Overijssel wordt gewerkt aan het project Dammen en duikers Blokzijl en Vollenhove. WDODelta neemt hiervan de kosten voor haar rekening en krijgt een deel van de provincie vergoed. Per abuis is bij de begroting een netto bedrag geraamd, terwijl regelgeving een bruto kredietaanvraag voorschrijft. Wij vragen u dus om administratieve redenen het krediet te verhogen met € 207.000. Deze kosten worden volledig gedekt door de bijdrage van de provincie en leiden dus niet tot extra lasten in de meerjarenraming.

RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Wij signaleren op dit moment de volgende risico's voor ons waterschap:

Krapte arbeidsmarkt

Er is al enige tijd sprake van een krappe arbeidsmarkt. Dit maakt het lastiger om personeel aan te trekken. Het gevolg hiervan is dat wij op onderdelen onvoldoende kennis en kunde aan ons kunnen binden om de voorgenomen maatregelen te kunnen uitvoeren. Het effect wat hierbij kan optreden is dat er spanning komt op het tijdig behalen van onze opgaven. De wervingscampagne "Daar komt meer bij kijken" krijgt daarom een vervolg in 2023.

Schaarste en inflatie

Voor een aantal soorten grondstoffen geldt dat er sprake is van schaarste op de goederenmarkt. Daarnaast stijgen prijzen harder dan waar rekening mee gehouden is in onze ramingen. Hoewel we dit risico proberen te beheersen middels contractmanagement, kunnen prijsstijgingen een grote impact hebben op de financiële positie van het waterschap. Hierbij valt te denken aan forse indexaties bij beheer en onderhoud, de jaarlijkse kosten en opbrengsten van sliblijn Echten en grote projecten zoals HWBP Stadsdijken en IJsselwerken.

Financiering HWBP

Voor twee HWBP-projecten wordt het waterschap geconfronteerd met extra kosten. Het Rijk keert namelijk de subsidiebijdrage pas een aantal jaren na afsluiten van de projecten uit. Dit betekent dat de kosten van het project over een langere periode voorgefinancierd moeten worden, met hoge rentelasten tot gevolg. Deze lasten worden opgenomen in de meerjarenraming.

Stijging rente

Na jaren van lage rentestanden, zijn deze het afgelopen jaar fors gaan stijgen. Met een hoge financieringsbehoefte heeft dit grote impact op de jaarlijkse rentelast. Op basis van de huidige verwachting zijn de rentelasten opgenomen in de meerjarenraming.